

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. 2. 1959, sp. zn. 2 Tz 138/58

Číslo: 21/1959

Právní věta:

Ak sú predmetom špekulácie veci, ktoré patria do socialistického vlastníctva, treba vždy skúmať, či nejde o súbeh s trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 245 tr. zák.

Obžalovaný, ktorý iným spôsobom uvedeným v § 245 ods. 1 písm. a) alebo b) tr. zák. úmyselne poškodí podnik socialistického sektoru o rozdiel medzi maloobchodnou a veľkoobchodnou cenou, aby obohatil seba, alebo niekoho iného, aj keď nie je predajom zmarený účel, ku ktorému je vec určená, dopúšťa sa trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 245 ods. 1 písm. c) tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.02.1959

Spisová značka: 2 Tz 138/58

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Manko, Posouzení právní, Rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, Souběh, Spekulace

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Ludový súd v Moldave nad Bodvou uznal obžalovaného vinným trestným činom špekulácie podľa § 134a ods. 1 tr. zák. a uložil mu trest nápravného opatrenia na šesť mesiacov so zrážkou 15 % z odmeny za prácu. Trestného činu sa obžalovaný dopustil tým, že ako dodávkový referent u Lesných závodov v Jasove, v druhom štvrtroku 1957 zo 40 plm stavebnej guľatiny, ktorú mal dodať Jednotnému spotrebnému družstvu v Košiciach, odpredal 16 plm súkromným osobám a iba formálne túto guľatinu dodal uvedenému spotrebnému družstvu ktorému bola guľatina určená a pre súkromných záujemcov ju od družstva odkúpil za 3939,82 Kčs, ktorú sumu tiež družstvu vyplatil. Guľatinu piatim osobám z obce Štos porezanú na dosky odpredal za cenu 1200 Kčs za 1 plm a tak zarobil pre seba podľa zistenia rozsudku 1300 Kčs.

Najvyšší súd vyslovil na sťažnosť pre porušenie zákona podanú generálnym prokurátorom porušenie zákona v § 2 ods. 7 tr. por., rozsudok ľudového súdu zrušil a nariadil, aby vo veci znova konal a rozhodol.

Odôvodnenia:

Generálny prokurátor v sťažnosti pre porušenie zákona namieta, že ľudový súd rozhodol na neúplnom základe, lebo nezistil zárobok obžalovaného, ani spôsob, akým obžalovaný nadobudol guľatinu od spotrebného družstva, ktorému bola určená. V dôsledku toho nezistil ľudový súd rozsah trestnej činnosti obžalovaného, ani mieru jeho zavinenia, čo potom malo vplyv aj na právne posúdenie skutku obžalovaného, najmä ale na výrok o treste, takže o týchto výrokoch nemožno si urobiť podľa sťažnosti pre porušenie zákona úsudok, či sú správne. Generálny prokurátor v lehote uvedenej v § 296 ods. 3 tr. por. navrhol zrušenie napadnutého rozsudku a nápravu nastalého pochybenia.

Najvyšší súd preskúmal vec v rozsahu uvedenom v § 293 ods. 1 tr. por. a zhladal, že napadnutým rozsudkom bol porušený zákon v smeroch uvedených v sťažnosti pre porušenie zákona.

Predovšetkým napadnutý rozsudok bližšie vôbec neuviedol, ako došiel k sume 1300 Kčs, o ktorej uvádza, že je to zisk obžalovaného. Pokiaľ obžalovaný uviedol, že musel zaplatiť rôzne sumy, a to pri nákupe dreva za pohostenie, pri dovoze, pri rezaní, bližšie sa tým ľudový súd nezaoberal. Ani obžalovaný v tomto smere žiadne bližšie sumy neuvádza, a ničím svoje tvrdenie nedoložil. Pre posúdenie nielen miery zavinenia, ale priamo pre posúdenie, či ide o trestný čin špekulácie podľa § 134a tr. zák., alebo o priestupok podľa § 87 písm. c) tr. zák. spr. je okrem iných okolností (napr. povahy a ceny vecí, s ktorými páchatel špekuloval, ich dostatok, či nedostatok na trhu, množstvo vecí a pod.) dôležitá aj výška zisku, ktorý páchatel nadobudol pri neoprávnenom predaji predmetov potreby, pričom podľa už celkom ustálenej judikatúry je treba tam, kde výška zisku je rozhodujúcim kritériom, mať zato, že suma zisku okolo 2000 Kčs zakladá trestný čin špekulácie na rozdiel od priestupku.

Ľudový súd nezaoberal sa tiež otázkou, akým spôsobom obžalovaný nadobudol guľatinu pre súkromné osoby od Jednotného spotrebného družstva v Košiciach, popr. o akú tam išlo machináciu, v súvislosti s ktorou obžalovaný dokonca uviedol v prípravnom konaní, že musel platiť pohostenie.

Táto skutočnosť uvedená v obžalobnom návrhu, kde sa výslovne uvádza, že guľatinu predanú súkromným osobám obžalovaný mal dodať Jednotnému spotrebnému družstvu v Košiciach, že iba „formálne na papieri“ ju na družstvo previedol a tomuto zaplatil 3939,82 Kčs, má značný význam pre posúdenie otázky, či obžalovaný nespáchal – ako to sťažnosť pre porušenie zákona zdôrazňuje – tiež trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve.

Keby totiž obžalovaný manipuloval s drevom tak, že by zmaril účel, ktorý mal byť splnený drevom v Jednotnom spotrebnom družstve v Košiciach, a to na škodu tohoto družstva, teda na škodu socialistického sektoru, išlo by u neho o trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 245 ods. 1 písm. b) tr. zák. To znamená, že by v takom prípade obžalovaný nakladal s vecou (guľatinou) z majetku v socialistickom vlastníctve, ktorá mu bola zverená, ako s vlastnou. Pritom za škodu, popr. za cenu takto rozkrádanej veci by bolo treba považovať sumu odpovedajúcu predajnej cene guľatiny, t. j. cene za guľatinu predávanú súkromným osobám (vid' č. 18/57 Zb. rozh. tr.).

Išlo by však o trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve tiež vtedy, ak by bol predaj guľatiny súkromným osobám, tak, ako sa stal, zásadne dovolený, takže by nebol zmarený účel, na ktorý bola guľatina v Jednotnom spotrebnom družstve v Košiciach určená, avšak ak by bol obžalovaný družstvu nezaplatil plnú cenu, za akú sa guľatina predáva súkromným osobám (tzv. cenu maloobchodnú), ale iba cenu nižšiu (tzv. veľkoobchodnú). V takom prípade by išlo o rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 245 ods. 1 písm. c) tr. zák., pričom škoda by závisela v rozdiely cien veľkoobchodnej a maloobchodnej (vid' to isté rozhodnutie).

Hoci ľudový súd na hlavné pojednávanie predvolal informovaného zástupcu Jednotného spotrebného družstva v Košiciach a tento podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní bol prítomný, tohto na tieto dôležité okolnosti nevypočul.

Ľudový súd však pochybil aj v tom, že bližšie nezistil a neobjasnil základnú skutočnosť, dôležitú pre rozhodnutie súdu vo vec samej, t. j. osobný profil obžalovaného. Uviedol iba, že obžalovaný pochádza z robotníckej rodiny, že je ženatý a stará sa o manželku a jedno maloleté dieťa. Nezaoberal sa otázkou, či obžalovaný zostal príslušníkom triedy, z ktorej vyšiel, alebo či sa svojím neskorším životom nespreneveril svojej triede, najmä za tzv. Slovenského štátu, keďže podľa zprávy OOMV z 15. októbra 1958 obžalovaný bol agilným členom fašistickej organizácie Heimatschutz a Deutsche Partei, čo vraj sa u neho prejavuje aj dnes v jeho pomere k ľudovodemokratickému poriadku. Ľudový súd tiež si nevyžiadal zprávu od zamestnávateľa, aby si zistil pomer obžalovaného k práci, ani zprávu od závodnej skupiny ROH pracoviska obžalovaného.

V dôsledku toho si nezjednal náležitý podklad ani pre výrok o vine, ani pre výrok o treste, čím porušil zákon v ustanovení § 2 ods. 7 tr. por., ktorý ukladá orgánom činným v trestnom konaní, aby vykonali a zhromaždili dôkazy tak, aby všetky okolnosti významné pre rozhodnutie veci boli náležite objasnené.

Bolo preto treba zrušiť napadnutý rozsudok a nariadiť ľudovému súdu, aby vo vec znova konal a rozhodol.

Ľudový súd bude musieť doplniť konanie a objasniť hore uvedené okolnosti, najmä však:

1. bližšie osvetliť triedny profil obžalovaného, pre ktoré zistenie nestačí iba triedny pôvod obžalovaného,
2. na aký účel bola určená guľatina u Jednotného spotrebného družstva v Košiciach, najmä, či toto družstvo bolo oprávnené predať guľatinu ako stavebný materiál súkromným osobám pomocou obžalovaného a za akú cenu,
3. aký zisk obžalovaný skutočne zarobil a či bez ohľadu na zisk neišlo o predmety potreby úzkeho profilu.

Na základe toho potom bude musieť ľudový súd uvážiť, či obžalovaný spáchal trestný čin špekulácie podľa § 134a ods. 1 tr. zák. a či sa tak stalo v jednočinnom súbehu s trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 245 ods. 1 písm. b), alebo písm. c) tr. zák. hľadiac na zásady hore uvedené. Na základe toho potom bude musieť ľudový súd uložiť obžalovanému primeraný trest odpovedajúci všetkým hľadiskám uvedeným v § 19 ods. 1 tr. zák. so zreteľom tiež nato, aby trest svojou povahou aj výškou splnil účel trestu uvedený v ustanovení § 17 tr. zák., aby tak rozhodnutie súdu odpovedalo požiadavke triedneho rozhodnutia a bolo v súlade so socialistickou zákonnosťou.